

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
2 Decembre st. v.
14 Decembre st. n.

Ese in fie-care dumineca.
Redacțiunea în
Közép-utoza nr. 395.

Nr. 49.

ANUL XX.
1884.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$,
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Cinna sêu Clemența lui August.

— Tragedie in cinci acte, de Pierre Corneille. —

PERSÓNELE :

Octav-Cesar-August, împăratul Romei.
Livia, împărătesa.
Cinna, fiul unei fiice a lui Pompeiu, șeful conjurațiunii contra lui August.
Maxim, alt șef al conjurațiunii.
Evandru, libertinul lui Cinna.
Euforb, libertinul lui Maxim.
Emilia, fiica lui C. Toranius — epitropul lui August, proscris de densusul in timpul triumviratului.
Fulvia, confidenta Emiliei.
Polyclet, libertinul lui August.
Trupă de Curteni.
Gardieni.

Scena se petrece la Roma intr'un palat.

Actul întâiu.

SCENA I.

Emilia (singură.)

Nerăbdătoarelor doruri de-o grozavă resbunare,
Ce cu-a tatălui meu mörte v'ați luat întâiu născare,
Luți copii ai urei mele ce mereu se tot măresce,
Voi, pe care-a mea durere ve 'mbrășoșeză orbesce,
Pré mult pus-ați stăpânire peste mine și-al meu suflet,
Dați-mi câteva momente libere să pot să cuget,
Ca să bag de sêmă bine starea 'n care me găsesce,
Ca să vöd ce vreu a face, ca să vöd ce urmăresc.
Când privesc acum pe August in atâte străluciri —
Și când voi bănuți vecinic tristei mele amintiri,
Cumcă propria lui mână a ucis iubitul-mi tată
De pe tronul unde densusul de-abiă sue 'ntéia tréptă,
Când mi 'nfășoșăți tabloul sângeros, tablou de jale,
Ce-i pricina urei mele și efectul furiei sale,
In transporturile vöstre să m'arunc atunci doresc
Și — să cred că pentru-o mörte mii de morți i datoresc.

Totuși, in mijlocul unei furii drepte, dispreț just,
Iubesc mult mai mult pe Cinna, decât pot urî pe August —

Și simțesc recind in mine acel dor inflăcărât,
Când, urmându-l, vöd că trebui să espun al meu amant.

Da, Cinna, eu împotriva-mi me infuriu când gândesc
La pericolele care eu prin asta-ți pregătesc.

Cu tóte că pentru mine nu te temi de nici un rêu,
Dar, cerându-ți al teu sânge, chiar impun sângele teu :
Nu se pot ucide lesne capii de împărăți,
Făr' a nu stérni asupra-ți mii de mii de vijelii.
Indoielnică-i eșirea și mai sigur fii de rêu :
Vre un prefăcut prietin póte vinde scopul teu ;
Ordinea rêu potrivită, ocașia rêu luată,
Pot primejdiui pe-acela care-a primejdiui cată ;
Pot să 'ntorcă-asupra-ți tóte loviturile cu care
L'ai lovi . . . și să te-astupe sub ruina lui cea mare.
De și dragostea-ți nebună pentru mine hotăresce,
Sub căderea lui pré lesne și pe tine te sd robesce.
Ah ! dar lasă-aceste planuri ce-ar costă viața ta :
A te perde resbunându-mi, nu 'nsemneză-a mi resbună.

Inima este pré crudă decât-și cată mulțumirea
In plăcerile pe care le conrumpe amărîrea —
Și când mörtea unui dușman cere-atăta lăcrimare,
Trebue s'o iau drept chinul și durerea cea mai mare.
Dar când resbunăm un tată, lăcrimi trebui ori nimic ?
Este-o perdere pe prețul ce nu-mi pare a fi mic ?
Și când cade ucigașul sub sfortărea noastră justă,
Trebue să bag de samă mörtea lui ce preț me custă ?
Incetéză dară frică, incetați deșertăciuni
Inima de-a mi-o cuprinde cu-ale vöstre slăbiciuni ;
Tu ce le produci — iubire — ce faci peptul meu de bate,

Slugă datoriei mele fii și nu o mai combate :
Gloria ta e 'n cedare și 'n invingere — rușinea,
Arată-te generösă, suferind amăriciunea,
Căci de dai mai mult și ție tot mai mult ți se va dá
Și va triumfă in fine nurnai spre-a te 'ncoronă.

SCENA II.

Emilia, Fulvia.

Emilia.

Eu am jurat-o, Fulvio, și-o mai jur de-a doua óră,
Că de și iubesc pe Cinna, de și inima-mi l'adoră,
Trebue să péră August, decât să me aibă vré :
Capul lui e prețul vrednic de rescumpărarea mea.
Eu îi prescriu legea, care datoriam-mi o dietéză.

Fulvia.

Dar, pentru a ei dojenă, multe lucruri o 'ndreptéză.
Vöd că vrei să te-arăți astăzi prin un scop așa de mare
Sânge demn de-acela, care dici că cere resbunare ;
Dar permite-mi anc'odată să-ți mai spun : nu fii pri-pită,

O 'nfocare-așă de mare trebue-a fi potolită :

August ađi prin binefaceri, par că-ar vr  a repară
T te relele pe care le-ai primit din partea sa ;
Trecerea ce-o ai la d nsul pare-a a pe fa a dat ,
Inc t e ti — vorbind la dreptul — cea mai mult con-
siderată —

 i adese ori curtenii te-au rugat ca să-i vorbesci,
P n -ce  i fericirii — pentru ei să mijlocesci.

Emilia.

Ce folos ! astă favore nu-mi redă al meu părinte —
 i ori-c t m'ar crede lumea fericită  i putinte,
Pentru mine 'n a mea minte va fi vecinic ad nc scris,
Că r m n in totdeuna ficia unui b et proscris.
Binefacerile nu s nt totdeuna ce cređi dar  ;
Din o mână urici s  ele  in loc de ocară :
Cu c t risipim mai multe pentru cel ce-i uritor,
Cu-at t dăm mai multe arme celui care-i trădător ;
Inse mie mi le face f r' a schimbă-al meu curaj ;
S nt ce-am fost —  i am prin ele încă mai mult a-
vantaj,

Căci cu darurile care el le dă 'n m nile mele
Pot in contra lui să cumpăr ori-ce spirite rebele.
A  primi dela el locul Liviei, dar l'a  lu 
Drept un mijloc mult mai sigur de-a tentă la vieța sa.
Acel ce- i resbun -un tată nu e un nelegiuit,
Verse- i s ngele mai bine de c t vecinic amăgit.

Fulvia.

Totu i, ce nevoie este a te ar t  ingrată ?
Nu-l po i tu ur   i fără să- i ar ti ura vre-odată ?
 i-apoi f rte mul i, ca tine, veđi că încă n'au uitat
Prin c te cruđimi  i crime tronul seu e a edat.
At ti bravi Romani, at te victime, at ta jale,
Jertfele nenumerate ale ambi iunii sale —
Las  fiilor destule dureri : i i vor resbun  ;
Resbunarea lor, veđi bine, e  i resbunarea ta.
Mul i au intreprins ac sta  i al i mul i s'or mai ivi :
Cel ce e urit de lume nu va put  mult tr i.
Interesele comune las -le 'n bra ele lor —
 i le dă, după putere, prin vot tainic ajutor.

Emilia.

Cum ! să-l urăsc  re fără să silesc a l v t m  ?
A tept -voiui int mplarea să 'ndr sn c  a-l sf rm  ?
Satisfacă-mi-voiui eu ni te datorii a  de grabnici
Prin o ur  'ndelungat , prin dorin ele-mi z darnici ?
Perderea lui atunci p te ar ajungă-a-mi face rău,
C nd ar fi altora jertfă  i nu părintelui meu.
Ai ved  curg ndu-mi lacrămi grele de peirea sa :
Acel care l'ar ucide nici cum nu m'ar resbun .
Este-o mare mi elie de-a lăsă pe-a altor mână
Treba n str  chiar  i-atunce când ar fi treb  comună.
Să unim dar cu dulc ta de-a ne resbun  p rin ii
Gloria de-a sc p  lumea, de-a sc p  toți asupri ii
De tirani . . .  i să se  ic  in Italia de ori-care :
, Libertatea Romei este a Emiliei lucrare.
I s'a aprins al seu suflet, mima-i s'a 'namorat,
Dar numai cu-acest pre  d nsa a ei dragoste  i-a dat“.

Fulvia.

Dragostea ta cătră prețul ce mi-l spui'e cam ciudată,
Când amantului aduce m rte neinl turat .
Mai g ndesce-te, Emilio, il espui . . . g ndesce încă . . .
Mul i s'au sf r mat de-ac sta infi r tore st nc .
Nu fii  rb  când veđi bine că amantul teu scump m re.

Emilia.

Ah ! tu scii să-mi atingi tocmai partea cea mai sim i-
tore !
Când g ndesc la-at te rele cătră care e pe cale,
Me cutremur p n  'n crescet, mor de frica mor ii sale.
Mintea mea 'n contra ei  ns i luptă . . . luptă de
amar !

Voiesc — nu voiesc, me 'nfuriu — nu cutez . . . ce
să fac dar ? !

Datoria mea confus , l nceđ nd , minunată,
Ced  luptelor ce 'ndură a mea inimă 'ncercat .

Incet, patimă, cu lupta ; fii mai ing duitore,
Cu t te că 'mpregiurarea e destul de arđetore,
Dar Cinna încă trăiesce  i eu încă te voiesc.
C teva legiuni care pe Cesar August păzesc
Ori-ce ingrigire da-i-ar, ori-ce ordine-ar  ine,
Despre itorul vie ii- i pe a lui lesne-o va av .
C t primejdia-i mai mare, cu-at t fructul ne 'ndulcesce
Vitejia ne ind mn , gloria o urmăresce . . .
M r  seu Cinna, seu August care o fi să fie scris ;
Datoresc ac sta jertfă umbrei tată-meu proscris.
Cinna mi-a făgăduit-o c nd i-am dat eu jur mentul ;
Demn de mine se va face, el i i va  ine cuv ntul.
Este pr  târđiu a 'ntorce vorba dar ; să ne-adunăm
La un loc spre-a ne 'n telege, astăđi chiar să-l con-
spir m ;
 ra, locul, bra ul, astăđi s'or alege, a a vreu —
 i 'n sfir it va fi nevoie după el să mor  i eu.

SCENA III.

Emilia, Fulvia, Cinna.

Emilia.

Dar  t  că d nsul vine. Cinna 'n adunarea ta
Nu-s pericole  i frica n'a ajuns a domină ?
Recunosci tu după fruntea prietinelor ce-ai găsit
Că sînt gata ca  i tine pentru ce-au făgăduit ?

Cinna.

Nici odată-un plan in contra vie ii unui crud tiran
Nu promitea reușirea ce-o promite-al nostru plan ;
Nu s'a jurat nici odată m rtea lui cu-a a 'n focare ;
Conjura ii au acela i dor grozav de resbunare. —
Pe fe ele tuturor vesel a zugrăvită,
Pare c'ar servi, ca mine, fie-care o iubită —
 i in peptul fie-cărui o furie-a a ferbinte,
Par c'ar resbun , ca tine, fie-care un părinte.

Emilia.

Eu am prev đut pr  bine că pentru-o a a lucrare
Cinna ar put  alege  meni vrednici de 'ncređare
 i n'ar pune 'n m ni nimernici, n'ar incredin t  'n du -
mani

Interesele Emiliei, ce-s  i-a b e ilor Romani.

Cinna.

N'au dat  ei să veđi însă- i tu cu ce curaj  i zel
Conlucrez  conjura ii spre-a ajunge acest  el.
Ai fi v đut tu atunce ochiul lor infl c rat
De m nie la-aste vorbe : Cesar, August, imp rat.
Se putea ceti pe fruntea lor  i m rte  i viet  :
Gr za o p li , m nia ii dădea cur nd ro  t .
, Amici, le-am  is,  t   iua fericită care 'n fine
Hot ri-va ale n stre scopuri  i planuri de bine !
Ceriul pus-a sórta Romei in a n stre m ni viteze ;
M rtea unui om e 'n stare in spre bine s'o 'ndrepteze,
Dec  om putem să-i  icem cui n'are nimic uman,
Acestui tigru ce suge s nge din n mul Roman.
C te intrigi urici se n'a format spre a-l respândi,
C te ligi, partiđi  i planuri n'a schimbat spre-a reu i !
Ađi amic al lui Antoniu, m ni in contra lui se bate,
 i nici odată crud, aspru  i 'ndr snet pe jumătate !
Acolo in adunare, prin o lungă povestire,
Le-am improsp tat in minte timpul de nefericire,
Ce 'ndurau p rin ii n stri, indoind in fie-care
Ura lor neimp cat , dorul lor de resbunare.
Le-am făcut tablouri despre aceste triste bătăi,
Unde Roma- i sf rm   ns i ale sale m runt i ;
Unde vulturul dobor  vulturul si 'n ori-ce parte

Legiunile in contra libertății lor armate
Se luptau; unde soldații ca și șefii cei mai bravi
Puneau gloria lor totă ca s'ajungă 'n urmă sclavi;
Unde, spre aș ascunde bine rușinea, cei fără saț,
Voiau să cuprindă lumea cu netrebnicul lor lanț —
Și onôrea uriciôsă de-ai da un stăpânitor,
Făcând pe toți să iubescă numele de trădător,
Roman cu Romani, părinte cu părinți luptau de-a valma,
Dar c'aleg tirani in frunte nici de cum nu-și au tras
sama.

Adaug astor tablouri zugrăvirea 'ngrozitoare
A unirii fără lege, crudă și 'nfricoșătoare,
Periculôsă la ômeni, nobilimii, senatului —
Și, pentru a dice 'n fine, chiar triumviratului;
Nu găsec insê destule culori negru să descriu
Tragice 'ntemplări pe care să le simt prê bine seiu;
Îi zugrăvesc pe 'ntrecute in omoruri și 'n bătăi;
Roma 'ntrégă innecată 'n sângele fiilor sei:
Unii, morți in pîețe publici; alții, a dormi să lasă
Somnul cel pentru vecie 'n sinul țeilor de casă;
Plata 'ncurajând la crimă pe netrebnic, pe cel rău,
Bărbatul, de-a sa femea gâtuit in patul seu;
Pîial, desgustat cu totul că-a ucis pe al seu tată,
Ține capul lui in mână — și arătându-l cere plată,
Făr' să pôtă ceva dice prin cătarea-i fiorôsă,
Ca un neperfect condeiu de pacea lor cea sângerôsă.

Să-ți mai spun numele-acestor personaje ce-au murit,
Prin acărora morți curajul și mai mult li l'am mărit?
Acestor proscrisi, acestor semi-ței muritori, care
Și-au sacrificat viața până-ce și pe altare?
Dar putere-aș ôre spune cu ce mare nerăbdare,
Cu ce tremur și cu câtă violență și turbare,
Aste morți nedemne, crude, de și rău inchipuite,
Au cuprins toți conjurații și-a lor spirite pornite?
N'am pierdut însădar vremea; și vêdend a lor turbare
Rădicată pân' la punctul unde tôte este 'n stare
Să le facă, mai adaug: „Tôte-aceste reutăți,
Perdere-averilor nôstre și-a ori-cărei libertăți,
A orașelor prădare și-a câmpiilor fertile,
Și proscritiuni nedrepte, ca și luptele civile,
Sînt gradele sângerose ce pe August l'au 'nnălțat
Pân' la tron ca să ne dee legi, el, care-i împêrat.
Dar noi putem schimbă starea ce 'n atât ne asupresce,
Căci din trei tirani el este singurul ce mai trăiesce —
Și fiind că chiar acuma s'a lipsit de ajutor,
Perdend doi tirani ca densus spre-a fi singur domnitor,
Mort fiind, ne móre șeful — și-atunci toți vor recu-
nôsce

Cum cu libertatea-odată Roma 'ntrégă va renasce —
Și vom merită un nume de adevêrați Romani,
Dacă vom sfarmă noi jugul pus de ômenii tirani.
Să ne folosim de-ocasië, cât timp este potrivită:
Mâne 'n Capitol o jertfă a se duce e menită,
Ca să fie densus jertfă, ca să facem să domnescă
Dreptatea 'n aceste locuri, ca țeii să ne iubescă:
Acolo, ca drept suită, el nu-și are decât trupa —
Și din mâna mea primesce și tãmăia ca și cupa;
Eu voiesc — semnalul primei lovituri — ca brațul meu
Să-i dee, in loc de tãmăie cu-un pumnal in peptul seu;
Și astfel fiind lovită victima dela temeiu
Va arêtă de-s de nemul strălucitului Pompeiu.
Arêtați și voi in urmă că ve scii a fi urmași
Ai străbunilor ce-atôr viteji au fost faptăși*.
De-abiă am sfîrșit aceste și-ar vré toți să renoiescă
Prin un jurământ credința ce e gata să păzescă;
Ocasionea le place, dar ar vré toți pentru sine
Cinstea lovitorei prime ce-am ales-o pentru mine.
Rațiunea reguléză ardôrea care-i transportă:
Maxim și cu-o jumătate se asigură de pôtă,
Ceia-altă jumătate me urmêză-a 'ncungiură
Pe August — și fiind gata la cel mai mic semu ce-oiu dă.

Êtă, frumôsă Emilo, unde-i scopul nostru drept:
Ura seú favôrea lunei mâne trebuie s'aștept,
Seú de paricid un nume, seú de un liberator
Cesar — acel de principe seú de un usurpător;
Dela succesul ce-avé-vom mâne 'n contra tiraniei
Atêrnă gloria nôstră, seú disprețul infamiei,
Căci chiar de-ar vroî poporul ca tiranul lui să móră,
El e viu — și pân'atunce tot poporul il adôră.
Potrivit seú aspru fie dară ceriul pentru mine:
Seú să me dee pedepsei, seú să me dee la bine,
Roma chiar să se declare pentru, seú in contra mea:
Totul imi va pârê dulce apêrând pricina ta.

Emilia.

Nu te teme de succesul ce memoria-ți mânjesce:
Pentru glorie — rău, bine de-o potrivă prețuesce;
Lipsa chiar de fericire intr'un scop așa de mare
Îți periclitéză viața, insê nu și-a ta onôre.
Privesce nefericirea lui Casiu și a lui Brut:
Strălucirea lor in nôptea uitării a dispărut:
Cu-a lor mórte și-a lor scopuri veți că încă nu se
curmă?
Nu-i socotim noi mai mult ca pe Romanii cei din
urmă?

Memoria lor in Roma este încă prețiosă,
Pe cât viața lui Cesar este astăzi uriciôsă.
Dacă-i domn invingătorul, ei sînt încă regretați
Și doriți de toți aceia care 'n scop le-au fost confrăți.
Mergi pe pașii lor acolo unde onôrea te chiemă!
Insê de-ați păstră viața bagă prê bine de sêmă;
Amintesc-te de iubirea prin care ne-am amarat,
Că Emilia și gloria-ți este prețul așteptat;
Că-mi datoresci al teu suflet și eu — bunurile mele,
Că țiile ți imi sînt scumpe, că-ale mele țin de ele.

SCENA IV.

Emilia, Fulvia, Cinna, Evandru.

Emilia.

Dar care motiv aduce pe Evandru pe la noi?

Evandru.

Domnule, te chemă Cesar și pe Maxim — pe-amândoi.

Cinna.

Chemă cu mine pe Maxim, Evandre? o scii tu bine?

Evandru.

Polyclet încă te-așteptă, el e încă tot la tine.
A venit cu mine ênsu-mi, dar voind ca să te cate,
Dibăcia mea fu 'n stare pe a lui a i-o abate.
Te insciințez de frica unei grabnice surprinderi.
El grăbesce.

Emilia.

'Nsciințeză capii unei întreprinderi!
Amândoi . . . și tot odată! . . . sînt descoperiți cum
vêd! . . .

Cinna.

Te rog să sperăm mai bine.

Emilia.

Ah! Cinna, Cinna, te perd!

Acești ței, vrênd să ne dee un tiran stăpânitor,
Intre prietiniîi tei sinceri a pus și vre-un trădător . . .
Nu mai incape 'ndoielă: August tôte le-a aflat!
Cum! amândoi! și-așă 'n grabă hotărîrea s'a luat!

Cinna.

Nu pot să-ți ascund, porunca lui me miră și pe mine,
Dar adese-ori me chemă ca să stau pe lângă sine;
Maxim este ca și mine confidentu-i din 'nainte —
Și noi ne spăriam — pôte — ca niște lipsiți de minte.

Emilia.

Mai puțin ingenios fii in a te 'nșelă pe tine

Cinna, nu duce prin asta chinul la estrem in mine.
 Și, fiind că de acuma nu me mai poți resbună,
 Cel puțin sustrage-ți capul, cruță-ți batăr vieța ta;
 Fugi de mânia lui August, el e crud și-așa de rău;
 Vêrs destule lacrimi pentru mórtea părintelui meu;
 Nu-mi mai amări durerea încă prin un grósnic chin,
 Pentru-amantul meu, o! Cinna, nu me face să suspin!

Cinna.

Cum! să negliji interesul teu și publica pricină
 Pe ilusiunea unei panice terori? De vină
 Să fiu eu? Să m'acuz însu-mi de acésta lașitate?
 Și să părăsesc eu totul când trebui să ndrăsnesc tóte?
 Ce vor dice-amicii noștri decă tu vei fi n'șelată?

Emilia.

Dar tu ce-i ajunge decă interprinderea-i aflată?

Cinna.

Decă sânt spirite joșnici care să me vëndă cată,
 Cel puțin a mea virtute nu m'a vinde nici odată!
 O vei vedé lucitóre pe-a prăpastiilor mraluri,
 Incoronată de glorii, infruntând furtuni și valuri,
 Făcend mai fricos pe August, când mai liber să va
 crede —

Și să-mi tremure de frică mai vêtos când me va perde.
 Aș deveni suspect — pôte — întârziând multă vreme.
 Adio. Fii curagiosă, de nimică nu te teme:
 Decă trebuie să sufer lovitura ce m'astăptă,
 Vou muri fericit, însă și nefericit de-odată:
 Fericit că-mi perd vieța numai pentru-a te sluji,
 Neferice că mor fără pe deplin a te servi.

Emilia.

Da, mergi, n'ascultă de vócea ce ndrăsnesc-e-a te re-
 tine;

Tulburarea mi se duce, mintea éráși imi revine.
 Értă-acésta slăbiciune mimei mele; și chiar
 De-ai vroi să fugi, de-acuma vrerea-ți ar fi însădar:
 August, decă scfe tóte, a sciut a regulă —
 Și nu ți-a lăsat de sigur nici fuga 'n puterea ta.
 Pórtă, pórtă dar acésta siguranță-așă de mare,
 Démnă de iubirea noastră, démna și de-a ta născare;
 Mori, de trebuie-a muri, dar mori ca cetățen roman —
 Și prin o frumoasă mórte 'ncoronéză-un frumos plan.
 Nu te teme, după mórte-ți nimic nu me va reține,
 Mórtea ta va duce 'ndată și-al meu suflet cătră tine —
 Și de-aceeasi lovitură când va fi să me sfêrșesc . . .

Cinna.

Ah! permite-mi ca cu totul mort, in tine să trăesc —
 Și permite-mi să sper încă și să mor cu-o voie bună:
 Că vei resbună pe tatăl cu amantul împreună.
 De nimica nu te teme, căci eu n'am descoperit
 Prietinilor noștri scopu-ți, nici ce-mi e făgăduit,
 Ci, vorbindu-le de Roma, de nefericirea sa,
 Am ucis cu totul mórtea care nasce ura ta,
 Ca să nu dee pe față un amor așa perfect
 Rădicat până la culme scopul nostru cel secret.
 Nu-l cunósce decât numai Evandru și cu Fulvia.

Emilia.

Deci cu mai puțină frică me voui duce la Livia.
 Imi rămene înc'un mijloc pentru-a cruță capul teu:
 Să lucreze pentru tine al seu credit și cu-al meu;
 Dar decă-a mea prietinie nu te va puté scăpă
 Că vreu să trăiesc in urmă-ți însfêrșit nu o speră:
 Fac din destinul teu niște regule pentru-a mea sórte —
 Și voui obținé vieța-ți, séu te voui urmă la mórte.

Cinna.

Ca favórea mea să-ți fie crudă ție nu doresc.

Emilia.

Mergi, mergi, dar adu-ți aminte numai că mult te iubesc.

(Sfîrșitul actului în

Act III. Scena II.

Puterea Ursitei.*

— Doue povesci. —

Nu s'a stins încă la poporul român dintre Tisa și Balcani antea mitologie păgână! Pretotindenea o poți vedé și audí. O poți vedé in mult mărețele și classicile datini, ce ilustréză vieța Românului și fac din el un popor plin de spirit, de poesie și de estetică. Priviți nunțile, inmormentările și serbătorile poporului nostru! Ele nu sânt niște obiceiuri seci, ci niște manifestări de religiune și credință, ereditate dela străbunii vechi, in un mod mistic și poetic. Poți audí antea mitologie, chiar din gura lui Moș Login (Longin) séu din gura babei Agripina, ce fără multă incordare numai se tređesc cu ea pe buze. La lucru véra, la lucru érna — ori când Moș Login îi povestesc cu plăcere snove, basme, fabule, povești despre Marți séra, Strigoii, Fata pădurii, Dochia cu cogiócele, Ursitóre, Fata apei etc.

Despre Ursitóre — Ursite — de curénd audíi doue povești: Să scriu și acestea ca adaus la celea ce publicasem in anul espirat.

I.

Dice că — așa-mi povestesc Moș Login — dice că mai de mult, tare de mult, in vremile bétrâne, când pe aci pe la noi âmblau Cap — Căni și Tătarii și oh! Dómne sante câte și mai câte limbii păgâne; când lumea nu mai sciea de atâtea năluciri și nebunii ca ađi, când nu se pomenia nici aceea ca tata să se aibă réu cu feciorul și sócra cu nora, dice că pe atunci și in aceea vreme âmblau prin lumea asta pécătósă niște đine, ce se diceau Ursoi ori Ursitóre, cum ve place mai bine. Și dice că acestea alta de lucru nu aveau, decât când se născée vro-un copil — fată ori fecior, veniau și se puneau la feréstă și acolo incepeau a ursi. Adeca: spuneau cum va fi vieța noului născut, bună ori rea; și spuneau tóte, ce in vieța va petrece cel de curénd născut.

Și dice că in sat la o casă tocmai se bătea in durerile naserii o bétă de muier. De diminéța până séra tot s'a incordat să nască acea muier și tot nu a putut nașce. O apucă in urmă și nóptea! — — — Vai și amar de omul cu dureri; điuva mai face ce mai face, dar apoi nóptea e iad peste capul lui. Așă și biéta muier, ce érá in durerile naserii, n'avea ce să facă, căută să intre in nópte!

Dice că tocmai când se amestecă điuva cu nóptea un domn avut, avut, cât dóră nici el nu sciea cât are la casa lui, se abătú tocmai la acea casă unde érá femeia in starea facerii și dice că cerú dela bărbatul acelei muieri, să-l lase de mas peste nópte. Destul, i spuse bărbatul că đeu el bucuros l'ar lăsă, dar să-l ierte de astă-dată că nu pôte, că are tocmai acum ceva lucru mare la casă, că muierea lui tocmai acum e in césul naserii. Dar acel domn avut — pôte așa a vrut Dđeu — a đis ea să-l lase barem afară in curte, căci acum e nópte și nu are unde să-și aședé nici calul și să-i dé de mánca. Ce să facă bietul om, ce să nu facă, dá din cóce, dá din colo, caută să-l lase. Și domnul, decât a intrat in grajd, a dat calului nutreț, l'a adăpat, și apoi el s'a dus in casă să se odihnésca și el puțin.

Cum am đis, se duce in casă, și se lasă așa imbrăcat cum érá să se odihnésca puțin pe o laviță ce érá lângă o feréstă.

Érá 12 óre in nópte, când femeia născú un copi-

* Ca adaus la „Sórtea, Fatul și Ursita la poporul român“ publicată de subserisul in „Familia“ din 1883.

Bunica povestese.

laş mândru și frumos ca un aur. De bucurie mare îndată se și cufundă în un somn dulce și greu; asemenea moșa și bărbatul, cari încă erau osteniți și cari nu au fost dormit până acum nici atâta, cât ai frige un ou. Țice că Domnul de pe laviță încă nu a fost dormit, căci-i sta capul tot la avuțiile cele mari. Și Țice că odată aude domnul avut la ferăsta lângă care eră culcat niște versuri frumoșe, frumoșe ca de ține; și Țiceau acele versuri așa: „Copilul ce s'a născut acum, va moșteni toate avuțiile Domnului acestuia, ce-i culcat pe laviță“.

Aceste au fost Ursitorile! Și Țice că Domnul care singur numai a auzit acest cântec al Ursitoarelor și sare, ca și cum l'ai fi impuns cu un cuțit în inimă, de pe laviță drept în picioare. Vădând că toți ceilalți dorm ca duși, se culcă eră supărat și supărat cât sta să-l lovescă guta.

Cât ce se crepase de ziua, Domnul se scolă și le face ca și cum nu ar fire supărat și îndată Țice: „Auziți, eu am gândit să-mi dați pe acest copil mie de suflet; ve voi da pe el ce veți cere!“ — „O! Domnule, mare ai grăit, — respunse bărbatul, — da cum să-l dăm și numai pe acesta-l avem și acesta e cel dintău!“

Ei, dar domnul, una, două, să-i dea și să-i dea copilul! În urmă bieții ómeni neavând ce face îl dau pentru un preț de 10 galbeni. Apoi domnul plin de bucurie îl ia înfășiat frumos, se sue cu el pe cal și se cam mai duce. Ajunge la o pădure; și Țice că acolo aruncă pe micuțul copilaș în o bortă ca să móră acolo de fóme și de frig, și așa să nu se implinescă ceea ce au descântat Ursitoarele la ferăstră.

Ei, dar versul Ursitoarelor sânt a fost, sânt a remas! . . . Că Țice că pe când eră sórele cruce améři, feciorul unui pécuarariu, ce mergea în naintea oilor, a auzit unde-va sberând ceva, și-i se părea că aude vers de copil mic. Odată strigă pe tatăl seu, ce eră în dărreptul turmii să vină la el; și venind și oprind oile în loc, ascultă améndoii sberetul necunoscut. În urmă feciorul, de și l'a oprit tatăl seu de a merge, Țicând că da de-i cel necurat, totuși se duce și intru adevér găsesce în borta unui copaciun un copilaș vâietându-se cât îl luă gura. Feciorul îl ia și-l aduce la tatăl seu. Améndoii se miră tare de copilaș și hotăresc ca să-l țină la ei și să-l crească.

— Măi tată, — Țise feciorul, — i vom da lapte de óiă și așa-l vom laptă până ce va puté mánca și el bucate de cari a dat Dđeu.

Eră veři bine acea vreme, când feciorul nu Țicea la tată „Dumnia-ta“ ci „Tu!“

— Bine-o fi, — respunse tatăl seu, dar aide mai întău să-l botezăm și să-l facem creștin și om cu lege și Dđeu, că ómenii fără-de-lege și Dđeu imi sânt mai urii decât diavolul, că de diavol îți faci cruce și se duce.

Și îndată-l duse la un isvoraș limpede ca lacrima, îl cufundă 'n apă de trii ori — și de loc fu botezat și în botez căpétă numele de „Aflatul“, căci aflat a fost. Apoi scii colea, dascălul meu, Dđeu să-l ierte, că cântăreș și cărturariu mare ce mai eră, încă me învățase că și Moissă pe care fata lui Faraon l'a scos din apa Nilului, primii numele de: „Scos din apă“. Chiar așa și copilașul pe care l'a aflat în bortă încă s'a numit: „Aflatul“, căci ce nume mai bun, rogu-ve, i-ar fi putut da niște pécuarari, cari éc'asă au fost pécuarari, cum a dat Dđeu și nu popi cu multă procopsélă și cetanie.

Pe Aflatul pécuarariu îl due la stână, îl țin pe brață ca pe al lor, îl culcă pe ierbă móle, ce eră în loc de légăn: când plângea, i dedeau lapte de óiă, ori i Țiceau

cu doinașul flueraș pécuarăresc, și puiutul de copil a-dormiá suridénd ca un ángerăș.

A crescut mare, în o țic ca în două, în două ca în nouă, în nouă ca în o lună și în o lună ca în un an. Și creșcea și creșcea, par că ve de p'achii cum creșea și el, dar nu se știe că să creștea și el.

A fost băiețel și se bat-jocori în sberét cu óneii, a întorce oile, a se călări pe berbeci cari îl ține și dedeau jos odată; învățase încă diavolul de copil a Țice binisor și în iluer. Hoi, hei, par că véd cât de fericit a putut fi acel băiat, acolo pe la oi, pe ritul cu florile, în codrul infrundit; că nu-i vieță ca la câmp, nu-i vieță ca în codru și ca în pădure și đeu Țic apoi nu-i vieță mai frumoșă ca vieța de cioban, că și dascălul meu Partenie Dđeu să-l odihnescă, cât eră lumea, îl auđiam cântând:

„Măi ciobane dela oi,
Tu n'ai grigi și n'ai nevoi,
Tu te culci pe pat de flori
De cu séră până 'n țiori,
Măi, ciobane măi!“

Asta eră horea lui Partenie, fie iertat, că ce vers mai avea, de nu-ți trebuia nici de béut nici de mánca, numai să-l fi tot ascultat cum cântă; o! Dómne, apoi nu-i stă mai bine la cărturariu, ca atunci când scie cântă cum a sciu Partenie.

Destul . . . În spuneți-mi unde am lăsat, că am uitat grăind de horea lui Partenie! . . .

Lăsați acum că sciu! . . . Așa dară Aflatul trăia pe lângă oi fericit și indestulat. Nu avea nici o grigiă, nu avea nevoi, nu avea supărări . . .

Tata și mama lui erau pécuararii, oile, codrul și isvorul i erau prietini; drăguța lui eră fluerașul și bota pécuarărescă!

Eră de 15 ani; ei — dar atunci care eră de 15 ani, eră ca cel ce acum e de 20. Așa eră vremea pe atunci . . . Hei, hei, pe vremea mea, nu mai departe, când erau feciorii de 17 ani, erau buni la catănie, unul ca unul. Astăzi póte că și Dđeu bate pe ómeni, că dómne rei mai sântem!

Țice că tocmai când Aflatul eră să implinescă 18 ani, pe la stână se abătú un domn căiare pe un cal și calul eră ca și un smeu.

Eră sórele tocmai la mijlocul ceriului și oile pécuararilor trăgeau și se apropiau de staul.

Pécuararii veniră naintea turmii, ér după turmă venia Aflatul cu bota pe umér Țicénd în frunđă. Și Țicea în frunđă așa de mândru, și așa-i sta de bine, cât să-l fi vėđut vre-o fată, ar fi murit îndată după el.

Eră frumos Aflatul și eră un drag de fecior scii colea cum sânt și între feciorii noștrii de Román câte unul, de stau să móră dómnele dela oraș când i véd.

Pécuararii din naintea turmii, cât véd domnul și alérgă la el și se pun la povești cu densusul. Vorbesc mai de oi, mai de pășune; mai una, mai alta, scii cum vorbesc ómenii. E de înséminat, că turma cea mare eră a domnului și pécuararii încă erau a Domnului.

În un târđiu pécuarariu cel bėtrán incepe să strige:

— Măi Aflat, măi, dá să vină oile că e améři, de nu a și trecut!

— Ce Aflat aveți voi pe aci? — intrébă domnul uimit.

— D'apoi éc'asă, de mult, de mult, am aflat un copil, scii dta Domnule, aruncat cine scie de ce muere ori om fără suflet, noi ca creștini, făcându-ni-se milă de el, l'am luat, l'am botezat și i-am dat numele: „Aflatul“; și trăiesce de atunci cu noi și mai ajută și el pe lângă acesta turmă.

Domnul la astă vorbă, se infocă și se imflă ca un

broscioiu, că-și aduse aminte, că Aflatul e copilul aruncat de el, și se miră cum de n'a murit, și-și aduse eră aminte de Ursitoare.

Aflatul vine cu turma, domnul se uită la el; și Aflatul eră un voinic și fecior numai ca el.

— Măi pécurari, sciiți voi ce?

— Scim, domnule, decă ni-i spune, — respunse pécurariul cel bėtrân.

— Eu am socotit să-mi dați mie țe Aflatul; tot atăta, am 200 stupi, o fi bun să aibă grijă de ei.

— Pune-ți pofta 'n cuiu, să ne ierți domnule, că bine ar fi ȕeu, noi să grigim atăta de Aflatul, de când a fost numai ca un cucuruz, până acuma când e ca o rudă de car de mare și apoi să ȕi-l dăm dtale! Ferescă-ne Dȕeu de una ca asta! Póte ședé aci cu noi ce vom mână noi va mână și el și de vom peri noi și el va peri. Apoi nu cred să se despartă nici el de noi; e invėtat cu noi de mic, și nu cred că nu ar și muri de dorul nostru, de dorul oilor și al stăni.

— Auȕi ce Moș Solovestru, 20 galbini, pune-i in șerpariu și să facem tērgul!

— D'apoi ce, măi tată: 20 galbini! 10 ai mei, 10 ai tei. Aflatul nici că plătesce mai mult, — rosti Axente, feciorul pécurariului.

Ei și galbinii și banii sânt lăcomoși, mână-i-ar focul; Juda pentru 30 de arginți a vėndut pe Christos, Dómne ertă-ne și nu ne lăsă; d'apoi acești doi pécurari să nu fie vėndut pe Aflatul?! Ba l'au vėndut tot cu fuga când zăriră gălbėnuții jucând in mână domnului bogat.

— Măi Aflat, én vino incóce! — strigă indata bėtrânul Solovestru.

Și Aflatul vine.

— De acum, dragul tatei, nu mai ești al nostru; ești al domnului acestuia, — ȕise Solovestru.

— Și Aflatul, unde nu prinde a se vâietă, unde nu prinde a se aruncă de pământ și a plânge de tremură cămėșa pe el și ȕ-ar fi fost milă numai să-l veȕi. S'a rugat destul Aflatul de Solovestru, ca să nu-l deie la acel domn, bună minte cum s'a rugat și Iosif de frații sei ca să nu-l vėndă la I-smaiteni. Dar ce, pofta de aur și de bani nu scie de milă. Și Aflatul n'avu ce să facă, decăt să se dea domnului.

Și ȕice că domnul scrisc acolo pe genunchie indata o carte la muiera sa, ér in carte eră scris că indata ce va sosi acel ce duce cartea la ea, indata să-l și otrăvescă. Cu cartea trebula să mērgă Aflatul și pe el trebuia să-l otrăvescă.

Bine — — — Aflatul ia cartea, ér domnul i arėtă colo pe un deal o curte frumósă, frumósă; i spune ca numai decăt să mērgă acolo cu cartea și să o dea la dómna sa, că de nu, i va stă capul, unde-i stau piciórele, și piciórele unde-i stă capul. Domnul după acestea se sue pe cal și merge să-și vedă bunurile, ce le avea la 12 sate.

Ce avea să facă Aflatul, decăt să asculte?!

Ș-o ia Aflatul pe picior, cu cartea in mână și se grăbesce să ajungă la curtea domnului. Când eră la mijloc de cale, așa-l lovesce pe săracul o sete, cât i se uscasc și inima in el. Mai merge căȕi-va pași și étă că dá de o fântăniță cu apă rece și limpede. Aflatul pune cartea pe marginea fântăniței și se plēcă apoi să bé apă. După ce a beut de-ajuns apă, fără a se mai uită la carte, se lasă pe spate, sciiți ca pécurarii și tálharul de somn étă că se și acață de el. Și dórme, dórme; și trage un pui de somn mai dulce dóră și ca dragostea, mână-o-ar focul!

Din întēmplare — póte așa a vrut Dȕeu — trec pe lângă acea fântăniță doi călėtori. Amėndoi sciau scrisóre. Étă că zăresc cartea Aflatului de pe marginea isvorului. O ieu, o cetesc și se uimesc. Se gândesc

puțin, cât se gândesc, apoi unul din acei doi călėtori iee cerusă și hărtie și scrie o alta carte, pe ceea insė, in care stă scris că pe Aflatul să-l otrăvescă, o rumpe tot fărime.

In această carte el scrie: In minutul ce va ajunge acest flēcău cu cartea, iubita mea grofóia, tu indata să-l și cununi cu fiica nóstră. Eu nu pot veni acum in data. Tu să faci această, că de nu, bine nu va fi!

Așa a scris acuma, ér de desupt a pus numele grofului, adeca a domnului avut, că eră grof și ancă nu ve-am spus până acum.

Călėtorii apoi se depărtară, puțin după aceea Aflatul se scólă, se intinde una, se șterge la ochi, apucă bāta și ia cartea de pe fântăniță. Veȕi bine cartea nu eră acea pe care o a fost scris domnul cel avut. Aflatul ajunge la curte, dá cartea dómnei, dómna o cetesce, se tremură și se cătrănesce; dar fără a lăsă să trecă vreme baremi cât ar sări un cocoș peste gard, chiamă pe popă, popa vine, cununia se face intre Aflat și fata domnului numită „Mândra țerii“, că mândră eră și de mândrenia ei se minună un corn de lume.

Aflatul fu cununat cu Mândra țerii, că așa a sunat scrisórea.

Se făcuse. La curte tot veselie, de ai fi vrut să tot trăiesci și groful vini acasă.

— Dar ce e asta, pentru numele tatălui din ceriu? — intrebă el ca un nebun.

— Ce să fie, te-ai imbėtat inainte de vreme! — respunse dómna lui. Nu scii tu ce ai scris, én uită-te aci, — ȕise dómna arėtându-i scrisórea.

Și domnul vedėnd scrisórea și numele lui de desupt, nu ȕise nimica, adeca și de ar fi vrut să ȕică ceva, nu avea ce. Se prefăcú că și el e in voie bună, prinde și el a jocă și a-și face voia bună, veȕi bine ca la nunta fetei sale; ei dar numai inima in el scia, cât eră de necăgit.

— A dracului întēmplare! Óre eu să fiu scris așa in carte, ori ce să fie, nu me pot pricepe?! Firea-ȕi a dracului Ursitoare, că n'am creȕut să fiți atāt de blăstēmate; dar lăsăți, că in colea vi-ați și dat de om!

Așa ȕicea in gândul seu domnul.

Nunta se sparge, óspeții se duc pe la casele lor, mirii remân singuri și apoi se veselesc și ei ca părăchile cele noue.

In ȕiua următoare, domnul se scólă de odată cu găinile, se duce la ingrigoorul peste viile lui, i poruncesce aspru că cine va intră de acú inainte in viile lui, să-l impușce.

Séra după cină, domnul ȕice că așa ar mână niște struguri. Ginerele seu, Aflatul, la asta vorbă și apucă o corfă și se duce să-i aducă struguri. Bucuria domnului că ginerele seu va fi pușcat, ér Ursítórele vor fi date de minciună.

Dar de unde, când gândia așa, étă că Aflatul și vine cu corfa plină de struguri. Domnul nu pricepea asta. Se și duce indata, nóptea, la ingrigoorul de vii să-l pedepsescă și bată. Dar fu pedepsit destul de rău, că fiind nópte, când intră prin strunga vieii, zărindu-l ingrigoorul carele nu veduse că-i el, de loc il impușcă.

Aflatul a remas de aci in colo moscean peste tóte avuȕiile socrului seu.

Bine și drept ați ursit Ursitelor drepte.

II.

ȕice că la o casă in un sat tot arse lumina și nu se stinse mai tótă nóptea. A trebuit să fie ceva lucr mare la acea casă, căci țerenii nóștrii nu dorm nóptea cu lumina ca domnii cei mari, nici nu scriu tótă nóptea ca necăgiții de cărturari, ce trăiesc din pénă.

Ce lucru mare a fost alta, decât că muierea din acea casă tocmai eră în césul facerii. Sërmana muiere abiă în diuă născu un prunc. Și dîce că tocmai când l'a născut, Ursitórele au și fost la feréstră și plîngeau și se dăoliau de mila copilașului.

— Plîngem deu noi, — strigară Ursitórele — că copilul acesta, ce se născu acum, s'a născut în minutul cel mai blăstemat și mai rēu, el va omori pe tatăl seu și va luă pe muma sa.* Așă prorociră Ursitórele și apoi se făcură nevedute.

Dîce că auđind bärbatul și femeia, acest descântec al Ursitórelor dela feréstră, au uimit de jumătate și totă bucuria ce o aveau s'a făcut în un nor negru.

— Baremi să nu se fi întemplat una ca asta, să vină afurisitele de Ursitori și să ne ursescă asta! — dîceau sërmanii părinți.

Dar ce să te faci, așă s'a întemplat să vină Ursitorile și să le cobescă a rēu și apoi deu! deu! cele întemplate nu le poți face neintemplate!

Se supără și se supără și eră se supără părinții pruncului. Ce să facă alta decât să omoră copilul până e mic și să nu se întemple ceea ce au prorocit Ursitorile, ce nu s'a mai întemplat, ca el să omoră pe tatăl seu și să se căsătorească cu muma-sa?

Dar să-l omóre le eră milă și se temeau de Ddeu! Ce să facă? După multă socotelă au gândit să-i facă o lădiță și să-l lase apoi pe apă să moră el singur.

În grabă fac lădița, în lădița aședă prunțul și apoi cu lacrimile în ochi o lasă pe apă în jos.

Și se duce lădița și se duce, Ddeu știe câtă vreme!

În un loc niște pescari vęd ceva plutind pe apă.

Îndată și alergă pescarii la lădiță, și în lădiță află un copilaș plîngend. După multă socotelă un pescariu se légă că el va ține copilul, căci dîcea el: „Acasă mai am un copilaș tocmai de o măsură cu acesta, l'oi duce și pe acesta acasă la mine și așă voi avea doi*.

Așă a dîs, așă a și făcut!

Veni vremea, când copilașii erau mari, ei își dîceau frați, se jocau împreună, se mai și băteau, veđi bine ca copiii. Dîce că odată se duc ambii copii la riu să se scalde. Se scaldară cât se scaldară, dar copilul cel scos din apă, eșind din apă pe țermure dîse fratelui seu:

— Remas bun, frate; eu me duc, că mi-a spus mie ómenii că tu nu-mi ești frate și tata și mama — nu-mi sînt tată și mamă adevęrați; alt tată și mamă am eu, ómenii imi povestesc, că pe mine m'a scos tatăl teu din apă. Remas bun, eu me duc!

Și s'a dus și s'a dus multă lume și împărăție, ca Ddeu să ne ție; și a ajuns în un sat și în satul acela s'a băgat slugă. Cinci ani întregi a ședut el ca slugă în acel sat și dîce că începă a se apucă junășan.

Ce-i vine lui odată în cap, ce nu-i vine, că el lasă pe stăpân și se duce la un sat unde el ar află vii și acolo să se bage ingrigitoriu peste vii.

El se și duce și dîce, că află un sat cu niște vii ca acelea, în cât să te fi tot mirat. Dîce că erau niște drăguți de struguri mai așă de mari și de grași dóră ca cei din Chanaan.

— Měi ómeni, — strigă de odată junele nostru, — nu ve-ar trebui un ingrigitoriu peste vii, că vęd că aveți multe și frumóse vii!

— Ba trebui deu, — respunseră ómenii, — că chiar acum ni-a murit ingrigitoriu peste vii, vrei dóră tu să fii?

* Poporul român are o mulțime de povești și basme, în cari mitologia elină și romană se oglindesc viu și clar. În povestea presintă cine nu vede scena lui Edip, fiul Jocastei?

— Vreu! — respunse junele.

— Bine, — dîseră ómenii, — numai să ai grijă că numai o bóbă de va perî, va fi vai de capul teu.

— Nu-mi pasă, — dîse erăși junele, — datî-mi numai pușcă bună, că nu cred eu că se va apropia nici pasere, de cum om!

Și dîce că junele acesta s'a băgat ingrigitoriu de vii chiar în satul acela de unde era el, și unde trăiau încă părinții lui.

Odată tatăl seu dîse:

— Tu femeie, eu me duc la vie să incerc ingrigitoriu cest nou și să vęd decă e așă harnic precum îl laudă toți ómenii din sat; me duc să vedem că zărîm'a, când m'oi apropia de vie!

— Păzesc-te lucrul și nu mai face atâtea năluciri, mēi bärbate, — respunse femeia lui.

— Ba, eu me duc, deu eu!

— Du-te, du-te, — dîse femeia, — că de ai ști tu ce vis am visat astă nópte, mai dîc că nu ți-ar scăpa a te duce să incerci ingrigitoriu peste vii.

— Și totuș, ce vis ai mai putut visă tu femeie siabă la minte? — întrebă bärbatul.

— Ce vis? Bătă-te crucea, nu-ți bate joc de visuri, că nu-ți stă bine! Am visat bärbate chiar la međul nóptii, că erai la câmp și te-a trăsnit! — dîse femeia lui, făcendu-și cruce.

— O! femeie, trăsnetul ca și pușca în vis însemnă veste, — respunse bärbatul ridend de jumătate.

— O fi deu aceea veste, că vei păți ceva; eu voi audî pătenia ta și veste va fi aceea, — dîse femeia cam supărată.

— Da ce să pătesc? Am umblat nóptea și nu am pătit nimica, dar apoi acum că e ziua!

— Měi bärbate, ședî acasă și nu te duce, lasă că vei merge mâne; mie gandesce că-mi spune cineva să nu te las să mergi, că tu nu mergi a buna și-ți faci de cap, — dîse erăși femeia și mai intristată.

Ei, ei, dar ce e ursit să pățesci, tot pățesci, ori cât să te feresci.

Ecă așă și aci, ori cât l'a ținut femeia pe bärbatul seu să nu mergă la vie, el totuși s'a dus ca să fie impușcat de mâna feciorului seu: căci așă i-a fost ursit să petreacă.

S'a dus dară omul, și îndată ce a pășit în vie, vędendu-l feciorul seu, care păzia via, a și tras cocoșul și cât ai bate în palme, îl doborî la pământ. Îndată se implî tot satul. A auđit și femeia care și pică de supărare.

Feciorul din minutul acela trēnti pușca la pământ și se duse până în orașul de aprópe unde se băgă slugă.

Femeia remasă vędvă în sat, neavend bärbat, își vëndu puțina stare ce mai avea și se duse și ea în orașul de aprópe și dîce că se băgă servitóre tocmai în acel loc unde se băgă și acela, care a impușcat pe bärbatul seu.

Și dîce că servitórea și cu servitoriul dela o vreme începură a se iubi unul cu altul; și în urmă se și căsătoriră.

Trăind ei împreună, firesse că începură să povestescă multe; fie-care își spuse pățaniile sale. Muierea spuse că a avut un copil pe care l'a aruncat pe apă în o lădiță, de frică să nu se implinescă descântecul Ursitórelor.

Atunci bärbatul ei căđu la pământ, spunend că el e acel copil. Muma sa adeca femeia sa leșină și muri îndată. Er fiul ei se duse, se duse prin lume, neafându-și loc pe pământ, bună minte ca sëracul Cain.

Drept ați prevestit Ursitórelor drepte!

Nestatornicia bărbaților.

Nimica nu e statornic in lume, cu atât mai puțin bărbatul, pe care și o femeie e in stare să-l învârtăscă după plac.

Da, bărbații se schimbă des, nu numai in politică, ci și in viața conjugală. Totă viața lor nu e decât o schimbare vecinică.

Un observator a însemnat epocile mai importante in istoria schimbării bărbaților. Etă acești stâlpi ce denotă fie-care câte o direcție nouă.

Până la anul al 16-le, tinerii întrebuintează multe briciuri și citesc o mulțime de romanuri de senzație.

La anul 17 încep a professă amor „etern”, fac poezii lirice, declamăză, invță a cântă și fumăză înghițând fumul.

In etate de 18 ani își cultivă cu multă grige mușteție, călăresc, duelăză, se exercităză in bețură, vreu să se impușce pentru amanta lor infidelă, dar totuș nu se impușcă.

In al 19-le an pōrtă cravată naltă, își spērlesc pēl și în douē amante.

La anul 20 încep a vorbi de căsătorie, danțēză cu plăcere și stimēză pe toți ōmenii într'atāta, încāt glumesc și cu cameristele.

In anul al 21-le se 'namorēză de vr'o nevēstă și vorbesc cu despreț despre căsătorie.

In al 22-le vorbesc cu plăcere despre cai și despre cărțile de joc, se laudă cu niște scrisori de amor și dic că au primit cağouri dela cutari mâni frumoșe.

La 23 ani aratā o colecțiune de pēr de dame și vorbesc numai de resignațiune.

In etate de 24 ani numai pentru spirit iubesc cutare femeē, desprețuesc frumusețea și nu mai danțēză.

La 25 ani considerā mai mult banii, decât frumusețea, cumpēră câni și mai multe pipe.

La 26 ani protegēză vr'o artistă, pe care o laudă tuturorā; încep să lucreze nițel și se plâng de lucrul cel mult.

La 27 ani se presintēză in tōte locurile publice de petrecere, laudā tōte femeile și câte odatā gândesc se rios la insorāciune.

In anul al 28-le încep a devini serioși, își scrutēză cu atențiune partea de dinapoi a capului, decā nu se ivesce încă pleșuvia și de multe ori se plâng că sânt bolnavi.

La 29 ani le-ar plăcē să se 'nsōre cu o fatā care scie să fiērbă bine și să inrigēscă de bolnavi.

Ajunși in al 30-le an, ei găsesc astfel de ființă; cu frică și cu grigi o conduc la altar și douē sēptēmāni d'c nevetei lor „āngerăș”.

La 32 ani încep a simți urit acasā și câte odatā par a fi geloși.

In anul 33-le se adresēză nevetei lor, pronunciāndu-i numai numele de botez; ei găsesc supā in tōte țilele mai slabă și spun, că a merge la teatru sēu la bal e un ce ridicul.

La 34 ani nu vorbesc prē favorabil despre căsătorie, tratēză grigi casnice și spun nevetei să le rārēscā perii suri.

La 35 ani se 'namorēză de o femeie tineră; acasā ei sânt indispuși, se cērtā și tratēză rēu prunci și servitorii. Decā nevēsta lor cere o sārutare, ei murmurā mānios: „Eh! lasā-te 'n sfērșit de obiceiul acesta urit!”

In anul 36-le au cāte un prieten bun, care face curte nevetei lor și invidiēză fericēea lor conjugală. Sēra nici odatā nu sânt acasā și nu se tem de un pocal douē de vin.

La 37 ani vorbesc mult despre crescerea prunciilor, despre cheltuelile multe, dar nici odatā nu cumpēră nevetei lor vr'o panglică nouă.

La 38 ani suferā de rheumă 'n cap și suspinā astfel: „Muierea intr'atāta-mi umple capul cu vorbele sale, încāt nu pot să remān acasā”.

La 39 ani își redoiesc anul al 25-le, devin judecātori de moralā și cāte odatā pēcātuesc in secret.

In etate de 40 ani încep a murmurā, și cāt trāesc nu încētā d'a murmurā, de-ar trāi o sutā de ani.

Rosa Trandafir.

Bunica povestesece.

— Veți ilustrațiunea de pe pagina 585. —

Timpuri fericite, timpuri trecute ale copilăriei, când viitoriul ne părea atât de frumos, când ascultam cu drag poveștile bunicei!

Ați trecut de mult și ați dus cu voi tot farmecul unei vieți pline de fantasii.

Dar ne-ați lăsat suvenirea, care ne încăldește sufletul și care ne revocă in memorie epoca de aur, când nu simțeam decât plăcere și bucurie.

Asemene suvenire ne remprospētēză ilustrațiunea din numărul presinte. Bunica povestesece . . . nepoței ascultă . . . par că simțim și noi farmecul ce respāndesc acele povești.

I. H.

Literatură și arte.

Un volum de basme. Dl Dumitru Stănescu va publicā in Bucuresci la inceputul lunēi viitoare un volum de basme, culese de dsa din gura poporului. Colecțiunea acēsta va fi precedatā de o prefață scrisā de dl dr. Gaster, care a publicat deja mai multe studii literare și e colaborator al Revistei dlui Tocilescu. Cu bucurie vedem, că de un timp încōci culegerea poveștilor populare ia o direcțiune din ce in ce mai serioșā, căci astfel literatura nōstrā se imbogātesce cu adevērate comori, cari i innaltā prețul. Decā și colecțiunea dlui Stănescu este făcutā cu criticā, ceea ce trebue să presupunem despre o carte, căreia dl Gaster i scrie prafața, de sigur are să facā un serviciu literaturēi naționale.

Călindarul diecesei aradane pe 1885 a apărut sub titlul: „Calendariu pe anul dela Christos 1885”. Afară de partea calendaristicā, conține șematismul mitropoliei ortodoxe-orientale romāne din Ungaria și Transilvania și al diecesei Arad; apoi lecture sub titlul: An nou viēță nouă; Cum pōte cineva orbī, invțăturā pentru cei pātiți și pentru cei ce nu vor s'o pātēscā, de dr. G. Vuia; Omul pătimaș; Poesii de M. Eminescu, Veronica Micle; Cunoscințe de economie; Glume și nu prē. Prețul 30 cr.

Douē discursuri. Din Cernăuți primirām o broșurā ce conține douē discursuri rostite de dl Ion al lui G. Sbiera, la prelegerile publice arangiate in Cernăuți de Societatea pentru cultura romānā in Bucovina. Primul discurs pōrtā titlul: „Puterea graiului național” și al doile: „Insēmnatata teritoriului național”.

Catechism. La Blaș in tipografia seminarului a apărut: „Catechismul religiunii creștine-catolice” pentru I—III clase gimnasiale, de Simeon Micu, profesor de teologie. Lāsām competenților să se pronuncie asupra valorii acestui catechism „catolic”, care ni se pare că

e destinat pentru „greco-catolici“, noi observăm numai atâta, că acela ar pute fi scris mai curat românesc pentru niște băeți din cl. I. Prețul unui exemplar legat e 85 cr.

Diaristic. La Pitești a apărut un diar politic cu titlul „Pitești“, promițând a eși odată pe săptămână.

Teatru și muzică.

Dra Carlota Leria, cu concursul trei Vicol, a dat un concert la Galați în sala teatrului cel mare. Succesul doșorei Leria a fost strălucit, dice „Galații“. Stăpână pe vocea sa și cu cunoscuta sa putere de artă, s'a achitat în mod admirabil de părțile cele mai dificile ale repertoriului de concert. Dra Vicol, de asemenea, are un talent incontestabil.

Dra Bârsescu va juca în curând în tragedia: „Harold“ de Ernest v. Wildenbrüh, care se va reprezenta cu mult studiu în teatrul de curte din Viena. În această piesă vor juca: Lewinsky, Strassman, Robert, Halenstein și Devrient. Artista noastră va juca rolul Adelei.

Diletanții români din Făgăraș au dat sâmbătă la 24 novembre o reprezentațiune teatrală, care a mulțumit pe toți și la care a asistat un public numeros. Acesta jună societate a dat deja mai multe reprezentațiuni și are mare înviuare asupra vieții sociale din Făgăraș. În decursul acestei erni, ea va mai aranja încă asemenea serate plăcute.

Librete de opere. A apărut în editura librăriei universale Leon Alcalai în Bucuresci: librete pentru opere traduse în românesc: Africana, Aida, Bărbierul din Sevilla, Ebreca, Ernani, Faust, Haiducii, Lucia Lamermoor, Lucreția Borgia, Macbeth, Maria de K... Norma, Robert Diavolul, Rigoletto, Seimeni, Trovatore și Traviata. Prețul fiecărui libret câte 50 bani.

Un chor mare „România“ află, că diriginții tuturor chorurilor vocale din Bucuresci, cari aparțin societății „Uniunea chorală“, toți foști elevi ai dlui Ed. Wachman, au luat laudabila hotărîre de a forma un chor de peste 100 persoane, care să participe cu bucăți chorale la concertele simfonice, ce se vor da la primăveră de profesorul lor.

Teatru în sala Bosel. Societatea dramatică de sub direcțiunea dlui Hagiescu, care dădea reprezentațiunile sale în sala „Orfeu“ d.n Bucuresci, le dă acum în sala Bosel.

Opera italiană din Bucuresci va pleca în curând în aceo. Stagiunea a reușit foarte rău, publicul a rămas puțin și vîriginică mai mult teatrul Național, tocmai pentru că a trecut. Ba în sâmbăta trecută artiștii români din teatrul Național au dat o reprezentațiune teatrală în beneficiul trupei italiene. Acesta este un avertisment destul de lămurit ca să nu se mai cheltuască paralele cu trupe italiene (?) străine, ci să se formeze în curând o trupă de operă română. Puteri sînt de ajuns, căci talentele române sînt aplaudate prin străinătate; dar trebuie ca direcțiunea să ia conducerea întruinirii tuturor puterilor musicale.

Iubileul Adelinei Patti. Se scrie din New-York următoarele diarelor germane cu privire la iubileul Adelinei Patti. A doue-deci și cincea aniversară a debutului dnei Patti la operă s'a serbat la 26 ale lunei trecute în Academia de muzică, unde a cântat pentru prima oară în anul 1859. Eră de față un public din cel mai numeros și mai ales. S'a reprezentat Marta. La finele reprezentației, membrii trupei de operă au format un cerc pe scenă și în mijloc a apărut o muzică militară, care a cântat un marș, compus de dna Patti acum vr'o dece ani. În fundul scenei apărură un vultur

de flacări cu inscripțiunea: Patti, 1859—1884; marșul, în urma cererei publicului, a fost cântat de doue ori. Dna Patti mulțumi prin câteva cuvinte. Afară din teatru s'a organizat un cortegiu, în capul căruia s'a pus muzica militară, în urmă venia apoi dna Patti într'un splendid echipagiu, apoi veniau directorii academiei și un public compus din mai multe mii de persoane. Serbarea s'a terminat printr'un banchet.

C e e n o u ?

Sciri personale. Moștenitorul de tron Rudolf a venit în săptămîna trecută la Budapesta, unde a presidiat în o ședință a comitetului de redacție pentru partea unghurească a monografiei Austro-Ungariei. — *Regina Elisabeta a României*, foarte cunoscută în Rusia prin lucrările ce a publicat sub numele de Carmen Sylva, este așteptată la Petersburg, venind din Stockholm, pentru a face cunoscînta principalilor literați ruși. — *Dl Benjamin Densușian*, vicar în Hațeg, a fost numit canonic prebendar la capitulul din Lugos.

Hymen. *Dl Alesaudru Cheseli Dragomir* s'a fidanțat cu domnișóra Camilla Papp din Cluș. — *Dl Augustin Gasparovsky*, oficiant regesc de poștă în Caransebeș, la 4 dec. st. n. ș-a serbat cununia în biserica greco-română din Budapesta cu dra Hermina Steckoff; ca nași au funcționat, din partea miresei dl George Opra candidat de advocat, din partea mirelui dl Alfred Gégi oficiant de finanțe; er actul cununii fu săvîrșit de dl Ioanichiu Miculescu, paroc român în Budapesta.

— *Dl N. Demetrescu Maican*, comandantele flotei române, în joia trecută ș-a celebrat la Galați cununia cu dra Maria Papp. — *Dl Ioan Stăin* teolog absolvent la liceul Lugosane, la 7 decembrie st. n. s'a căsătorit cu doșóra Rucina Culin, fiica dlui Ioan Culin învățator pensionat în Varadia. — *Dășora Sabina Brătian*, fiica dlui prim-ministru al României, s'a logodit, duminică seara, la 25 curent, cu dl C. Cantacuzino, doctor în medicină dela facultatea din Paris, frate cu directorul general al căilor ferate române.

Adunare generală. Reuniunea pentru înființarea unei școle române de fete în Oradea-mare, în 31 decembrie st. v. d. a. la 5 ore va ține adunare generală în sala mică a otelului „Arborele verde“ din Oradea-mare, la care conform § 9 al statutelor avem onore a invita prin aceste pe toți membri reuniunii. Obiectele adunării generale vor fi: a) Raportul și rațiociniul comitetului, b) votarea speselor anuale, c) propuneri eventuale și d) defigerea locului și timpului pentru adunarea generală viitoare. Oradea-mare, din ședința comitetului ținută în 10 decembrie 1884. *Teodor Kőváry* președinte; *Silviu Rezei* secretar. Celelalte foi române sînt rugate a reproduce acest anunț.

Reuniunea femeilor române din Sibiu a trimis deja în toate părțile sorturile loteriei sale, ca toți cei ce vor a cumpăra, să le afle îndemănă. Sigur, că publicul român va sprigini cu căldură această întreprindere, pentru care a și contribuit atâte obiecte frumoase și prețioase. „Femeia română“, dice apelul comitetului semnat de dna presidentă Maria Cosma și de dna secret. Anastasia Toma, ne-a deobligat mult prin generositatea sa, acum apelăm mai cu semă la dărnicia bărbaților și cu deosebire a bravei noastre inteligențe, rugându-o ca prin cumpărarea sorturilor să ne înlesnescă defacerea loteriei. Un sort costă 50 cr. și se află de vîndare și în redacțiunea noastră. Tragerea se va efectua la 12 jan. 1885 st. n. Numerii trași se vor publica și în fôia noastră.

Școlă română mai naltă pentru fete în Sibiu. Precum se știe Asociațiunea transilvană a ho-

tărit încă în adunarea dela Braşov să 'nfiinţeze o şcolă însoţită cu internat pentru creşterea mai naltă a fetelor române. Spre a se construi un edificiu nou, Asociaţiunea a publicat un concurs pentru cel mai bun. S'au prezentat 9 lucrări, dar şi cea mai bună întrece suma votată spre acest scop. Planul cel mai efin preliminară 52,217 fl., cel mai scump 81,159 fl. Comitetul Asociaţiunii are să hotărăască în curând în cauza acesta.

Serată literară la dl T. Maiorescu în Bucureşti. La serata literară de sâmbătă, dela dl Maiorescu, eră adunată multă lume. S'a citit, dice „Rom. Lib.“, o scrisore a generalului Manu către „Convorbirile literare“, prin care se rectifică unele cifre din scrisore a dlui Ion Ghica către Alecsandri, în privinţa împrumuturilor, dar în care se face şi polemică politică personală, ce nu pôte să intre în cadrul „Convorbirilor“ dela Iaşi. Dl I. Negruzzi a citit pe „Epaminonda“, operetă ce se va represintă, în ianuarie, pe scena teatrului Naţional, cu musica compusă de simpaticul maestru Caudella. Dl Duiliu Zamfirescu a inveselit pe cei de faţă cu o satiră bogată în ciupituri şi îndreptată în contra autorilor ce plictisesc câte-odată pe dl Maiorescu. S'au mai citit şi nişte chiote, adunate din Ardeal şi din Basarabia de dl Urechie.

Intrunirile literare din Braşov s'a deschis joi la 4 dec. st. n. Intâiu a luat cuvântul dl conector dr. Nicolau Pop, vorbind despre importanţa acestor intruniri, din al căror vinit deja în anul trecut s'a cumpărat o mică bibliotecă spre folosul doamnălor şi doşorelor. Un rezultat al intrunirilor este şi convenirea din fie-care luni a domnişoarelor, în cari conveniri se discută chestiuni de literatură naţională. Dl A. Bărsean a cetit descrierea luptei dela Călugăreni de Bălcescu, făcând o introducere despre Mihail Vitezul. În stersit a dl I. Popescu a cetit „Oda la statua lui Mihail Vitezul“ de V. Alecsandri.

Societatea „Andrei Şaguna“ a clericilor din Sibiu a ţinut la 29 nov. st. v. (11 dec. st. n.) şedinţa publică în memoria fericitului arhiepiscop Andrei bar. de Şaguna, în sala cea mare a seminarului Andreian. Cu asta ocaziune se execută următorele programă: 1. „Cuvânt ocaşional“, rostit de Virgil Oniţ, cleric cursul III. 2. „Cântec de unire“, cor de W. A. Mozart, executat de corul societăţii. 3. „Sumeţia şorecelui“, naraţiune de A. Panu, declamată de Titu Strimbu, cl. curs. III. 4. „Ceea ce conţine adevărata demnitate a unui popor, este cultura lui intelectuală şi religioasă morală“, disertaţiune de Romul Mircea cl. curs. III. 5. „Furtuna“, cor de I. Dürrner, executat de corul societăţii. 6. „Scena temniţei“, din legenda dramatică: „Despot Vodă“ de V. Alecsandri, declamată de Virgil Oniţ, cl. curs. III, şi Nicolau Terhetea, cl. curs. II. 7. „Êta diua triumfală“, cor de V. Humpel, executat de corul societăţii.

Prelegeri publice în Sibiu. Cetim în „Tribuna“: Trebuinţa unei şcole române centrale în Sibiu a fost şi este adânc simţită. În scopul înfiinţării acestei şcole, cele trei parochii gr. or. au fost emis, sunt acum vre-o 2½ ani, o delegaţiune cu însărcinarea de a face pregătirile necesare. Delegaţiunea a avut să intimpine multe greutăţi mai ales financiare. Este însă întemeiată speranţa, că deja cu începerea anului şcol. următor, acesta şcolă mult dorită, va începe să funcţioneze. În lipsa de mijloce bănesci suficiente întru realizarea scopului ce urmăresce, delegaţiunea, după cum sântem informaţi, a căutat să angajeze mai mulţi bărbaţi pentru ţinerea de prelegeri publice în favorul şcolei de înfiinţat. Şiurul de prelegeri se va începe duminică în 14 decembrie. — Afim tocmai acum, că prima pre-

legere se va ţine duminică la 2/14 decembrie, cu care ocaziune dl Ioan Slavici va vorbi despre „cuvânt“.

Procese de pressă. De odată doue diare politice române au proces de pressă: „Observatorul“ şi „Tribuna“. Procesul „Observatorului“ se va pertractă în 3/15 decembrie la curtea cu juraţi din Sibiu. Articolul incriminat este „Frica guvernului unguresc de umbra a trei morţi“, semnat „Camil“ şi apărut în absinţa dlui Bariţ, carele însă primesce răspundabilitatea. — Procesul de pressă al „Tribunei“ se află încă numai în stadiul prim.

Reuniunea femeilor române din Sibiu a mai primit obiecte pentru tombola ce va arangia, dela damele şi dela domni: Dna Otilia Adamoviciu colectantă: 1 corfiţă de catifea, 1 taţietă din lână, mânuşi filate; dna Olivia Adamoviciu 1 garnitură (pânzătură şi 6 servete) pentru cafea, 1 păreche jarsiere; dra Aurelia Adamoviciu periniţă de catifea; dra Letiţia Adamoviciu 1 bărbită croşetată; dl Valeriu Adamoviciu 1 şatulă mică cu acoperiş de scoice; dra Maria Roth 1 perină de orologiu, un ştergar de pene; dra Berta Kristyori 1 taţietă din lână; dra Ilona Vereş 1 căiţă de negligée; dra Lucreţia Lazar 1 însemnător de cetit; dra Klem-sinsky 1 broşă şi 1 pepten.

Sciri scurte. *Reuniunea sodalilor români din Sibiu* arangiază astăzi sâmbătă o conveniţie colegială, cu care ocaziune membrii reuniunii se vor produce cu cântări şi declamaţiuni, fiind spriginiţi de concursul muzicii militare din localitate. — În „Asilul Elena Dômana“ din Bucureşti dnii Spiru Haret, Gr. G. Tocilescu şi David Emanuel vor începe a predă cursuri suplimentare pentru absolventele şcolei normale; primul va predă cosmografia, al doile istoria artei şi al treilea geometria descriptivă. — *Catedră nouă din Bucureşti* se va clădi în faţa bulevardului universităţii; espropriaţiile necesare pentru construire se vor începe în curând. — *Moj. Se regale* a sîruit pentru clădirea bisericii gr. c. din Sârsig în Biharia 100 fl., pentru clădirea bisericii gr. c. din Orăştie 100 fl.

Necrolôge. *George Secula*, un fu devotat naţiunii sale, a înceta din viaţa la 4 dec. în Deva, unde în timpul din urmă a făcut practică advocaţională, în etate de 45 ani. Il plâng: Elena Prodanoviciu v. Secula, m. ună; Iudita Secula n. Truţa, soţie; Sabin, Azota şi Sever, fii şi fiică; Demetriu Secula unchiu; v. Anişa Prodanoviciu mătuşe; Amos Franc şi soţia n. Victoria St. Şuluţ cu fiicele Victoria şi Florica, Pavel Truţa şi soţia n. Francisca Popu şi Petru Truţa, cumnaţi, cumnate şi nepôte; Ioan Efticiu şi soţia cu fiicele Olga m. dr. I. Chericu, Elisabeta m. I. Cripu, şi Nicolau Prodanoviciu şi soţia, veri şi nepôte. — *Terenţiu Raţ*, avocat în Arad, a repausat la 5 decembrie, în etate de 35 ani; il plâng surorile şi fraţii: Hermina m. Popovici Dessean, Irina m. Milovan, Paula, Corneliu şi Liviu, dimpreună cu cumnaţii Ioan Popovici Dessean şi Paul Milovan.

M o d a.

Sesonul. O fôie germană publică anunciul următor: „În timpul frigului care a început din nou, nu voui salută pe nimeni în alt mod decât milităresce. Previu pe amicii şi pe cunoscuţii mei şi le cer reciprocitatea“. Autorul acestui anuci, nu mai e nevoie s'o spunem, este un medic, un „Sanitätsrath“ care se teme de gaturai.

Pêrul chinez. Ecă întru cât privesce pêrul fals, câteva cifre interesante: Pêrul chinez nu costă decât 10–12 lei chilogramul. Cel mai frumos pêr, vorbind negustoresce, e pêrul frances „viu“; o colă de 80 centimetri, tăiată dela o Bretonă seu o Normandă se

plătesce până la 1000 de lei. Coda cea mai rară este cea albă curat; ea ajunge până la prețul fabulos de 25 rri lei chilogramul. După părul frances vine cel englez, apoi cel german, cel italian, cel belgian și 'n fine cel șvedez. Esistă în Paris trei mari case pentru păr. Una, care are patru sute de lucrători, face afaceri pentru trei milioane pe an; a doua se ocupă numai de părul chinez; a treia în fine, cu mult mai năpoia celorlalte, cumpără părul făcut din mototolele smulse de pe pepteni și găsite mai târziu în gunoii. Din coda de bou selbatic din America se pot face frumoase peruci pentru teatru.

Pentru económe.

Cum se șterg oglinzile. Sântem adese-ori sup-nși d'a vedé oglinzile cutreerate d'o multime de mici sgi netiri lórté subțiri, care le strică lustrul. Acesta provine din causă, că ștergem oglinzile cu cârpe de lână, în loc d'a le șterge c'o piele de căprióră. Putem face să dispară aceste sgiarieturi disolvând o cătime de roșu de Engliera în câteva picături de spirt și întindend'o pe oglindă; apoi frecăm oglinda cu pielea de caprióră.

Ce se póte face din simburii strugurilor. „Le Journal des Viticulteurs du Midi“ observă cu drept cuvânt, că multe persóne nu știu ce produs se póte trage din simburii strugurilor. Din acești simburii se póte estrage oleiul ce conțin. Acest oleiul servă mai cu semă la iluminat, și Modena este marele centru al acestei industrii. D'altmintrelea, acesta industrie este de mult timp practicată în Germania și 'n Levant. Simburii de straguri conțin oleiul aprópe 18% din greutatea lor. Simburii strugarilor albi conțin mai puțin.

Petele de ruginelă. Pentru a face să dispară petele de ruginelă după rufe, întrebuintați compozițiunea următoare: Cremă de tartru 50 părți, Biocolat de potase 50 părți, Esență de rosmarin 1 parte. Pisați-le până ce le reduceți în praf și amestecați-le bine! Udați peta, puneți d'asupra o placă de alamă cât se póte de c' d'ă și frecați cu acest praf muiat în apă!

Coliviile paserilor ajung în cele din urmă a avé un miros greu, care este lórté neplăcut în apartamente. Se póte înlătură acest miros spoid, din când în când fundul coliviei și tóte bețișórele pe cari se urcă paserile cu lapte de calce. Calcele are proprietatea de a absorbe mirosul dejecțiunilor paserilor.

Curățirea cânilor. Pentru a scăpă câinii de pu-reci cari se adună în părul lor, spelați-i din când în când cu apă conținend o a sută parte aprópe apă fenică; acest mijloc este fórté bun. Mai mult încă: cu modul acesta veți scăpă câinii de ori-ce bôlá de piele.

Gene lungi. Pentru a avé genele lungi, trebuie a le tăia vérfurile, când copiii sânt mici. Atunci ele încep să crească repede. Cu tóte acestea, nu trebuie a face acesta operațiune la copiii cei pré mici, ai căror ochi sânt pré simțitori și ar puté să dea nascere la o inflamație a pleopelor.

Logogri f

de Virginia German.

Din următoarele 30 silabe: a, i, o, u, re, ro, li, en, ne, me, re, re, gel, ger, chel, mus, tim, li, au, au, go, la, ri, zit, sic, ga, lon, re, i, av; să se formeze 11 cuvinte a căror litere inițiali cetite de sus în jos să dea numele unui mare regenerător al Románismului din

România, ér cele finali cetite din jos în sus numele altui mare regenerător din Transilvania.

În înțâtea cuvintelor:

1. Numele unui arbore. 2. Cei mai urgisiți dintre popóre. 3. O literă din alfabetul elin. 4. Un renumit naturalist frances din secolul presinte. 5. Un sat din giurul Reghinului. 6. Un mare istoric German. 7. Ţei de casă de-a vechilor romani. 8. Nume bărbătesc. 9. Numirea unei văi în test vechiu unde s'a aședat castrele Israelitilor când a voit să între în Canaan. 10. Nume femeiesc. 11. Fundătorul unei cetăți vechi.

Terminul de deslegare e 25 decembre. Ca totdeuna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

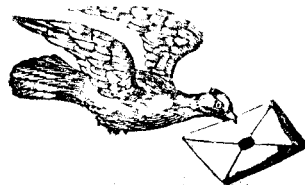
Deslegarea ghicitórei din nr. 44:

„Moșul e buciumul de vie, feciorul — strugurul și nepotul — vinul“.

Deslegare bună ni-a sosit dela dómnele și domnișórele: Eufrosina Popescu, Iosefina Ardelean, Aurelia Bichicean, Vióra Milloi, Marióra Cornea, Veturia Lazar de Purcareț, și dela domni Tit Vuculescu și Iuliu Tuducescu.

Premiul, de asta-dată „Cuibul fericirii“, novelă de dl N. A. Bogdan, fu dobândit de dșóra Vióra Milloi în Bozovici.

Poșta Redacțiunii.

Drei E. C. N. in Deva. Am primit. Mulțămim.

Visul caletorului nu se póte publică. Dar ni se pare, că ai talent, deci — studiază!

Versurile: Dómne de-aș puté, în grădina mândrei mele, Dărea, Floricica. Ei, — sânt niște încercări primitive.

Dlui N. A. B. in Jasi. Le-am primit. Ve mulțămim.

Dlui E. D. in Jasi. Se voi publică mai târziu, căci de aceste avem multe la dispoziție.

Dlui E. B. in Gh. Le vom întrebuintă, însă mai târziu căci de-aceste avem multe.

Dnei A. G. in A. Ve mulțămim.

Drei E. R. in H. Amu primit cu mulțămim.

Dlui D. St. in B. Vom primi cu plăcere basmul promis.

Nebunii. Cât mai curënd.

Călindarul săptămânei.

Ţiua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sêrbătorile.	Sórele resare	Sórele apune
------------	--------	--------	---------------------------------	---------------	--------------

Duminea 27 după Rusale. Evang. 12 dela Luca, v. 12, a inv. 5

Duminea	2	14	Prof. Avacum	7 41	4 8
Luni	3	15	Prof. Sofonia	7 42	4 8
Mărți	4	16	Mart. Varvara	7 43	4 8
Mercuri	5	17	† Cuv. Sava cel sf.	7 44	4 8
Joi	6	18	(†) Ierarh. Nicolae	7 45	4 9
Vineri	7	19	† Sf. Filotea	7 45	4 9
Sâmbetă	8	20	Cuv. Patapie	7 46	4 9

A apărut tocmai acum

edițiunea a doua

din

Călindarul lui Păcala pe 1885

cu multe glume și ilustrațiuni.

Prețul 40 cr.

A se adresă la administrația „Familiei“.

Proprietar, redactor respundător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare. Strada principală.